

Rovaniemellä Laakkosen päivät
ovat alkaneet aamu-uinnilla joessa.
Alkulämmittely hoituu puissa kiipeilemällä.

Elääkseen taidetta

TEKSTI PILVIKKI LANTELA
KUVAT ELLI ALASAARI

Taiteilija Juha Pekka Matias
Laakkoselle taide antaa tilan
merkitykselliseen elämään.

Wihurin rahaston residenssitaiteilijan työhuoneessa soi munniharppu. Pöydällä on erilaisten munniharppujen lisäksi harmonisessa järjestyksessä lasileikkuri, kierroslaskuri, huopaa, kirjallisuutta ja työkaluja: nuija, pari virkkuukoukkuu, puukkoja ja lankaa.

Työhuone yliopistolla on Juha Pekka Matias Laakkoselle vasta toinen. Ensimmäinen, Helsingin Lapinlahdessa sijaitseva työhuone, on ollut käytössä vuoden alusta. Työhuone antaa tekemiselle raamit, mutta Laakkonen vasta tunnustelee tätä järjestelyä. Aiemmin hän on elänyt liikkuvaa elämää. Laakkonen on asunut yli kymmenen vuotta eri maissa, siitä lähes vuoden rahoitta Ruotsin maaseudulla. Lentänyt hän ei ole kahteen toista vuoteen.

– Minun on vaikeaa hahmottaa elämäni työ- ja vapaa-ajan määritelmien kautta. Aiemmin olen työskennellyt pääosin joko ulkona tai siellä, missä näyttelykin on ollut. Taide on kenttä, missä voin elää elämää, jolle

muuten ei olisi tilaa yhteiskunnassa. Asiat, joita teen, tulevat merkityksellisiksi juuri taiteen kontekstissa.

Laakkosen töitä voisi kuvata installaatioiksi tai performansseiksi, vaikka hän itse vierastaakin näitä sanoja. Hän hahmottaa itsensä pikemmin taideprosessin osallisenä kuin sen tekijänä tai luoja. Esillä oleva työ on viite siihen, mitä on tapahtunut ennen näytteille panna. Sen takana on tarina, joka vaatii katsojalta uskoa ja eläytymiskykyä.

– Toivon, että töissäni olisi älyllisesti ja tunnetasolla ymmärrettävä ja fyysisesti samaistuttava ulottuvuus, että niiden katsojat eivät olisi sivustaseuraajia. Olen töideni ensimmäinen kokija, muiden osallistujien täytyy kuvitella eletty kokemus sisälleen.

Laakkosen työskentelytavalle ominaista on kokonaisvaltainen antautuminen taideprosessiin.

Teoksen merkitys ei aina ole tiedossa taiteellisen prosessin alkaessa. Luonteenomaista Laakkosen työskentelytavalle on impulsiivisuus, intuitiivisuus, toisto ja täyden huomion antaminen taiteelliseen prosessiin.

Elävät materiaalit

Lontoolaisessa Corvi-Mora galleriassa vuonna 2017 esillä olleen *First Seconds* -näyttelyn yksi teos on noin kaksikymmentä senttimetriä pitkä kuoreton puukeppi. Teosprosessi lähti liikkeelle Laakkosen sahattua kaksi samanlaista keppiä elävästä puusta. Kepeistä tuli musiikkikappale, sillä Laakkonen soitti kepejä vastakain kolmen kuukauden ajan, kunnes niiden kuori irtosi.

Toisen kepin Laakkonen vei maatumaan metsään

Juha Pekka Matias Laakkonen

- Syntynyt 1982
- Asuu Helsingissä
- Fyysinen rasitus on yksi tärkeimpiä asioita elämässä, rakastaa pitkän matkan juoksua
- Opiskeli 2005 Pohjoismaisessa taidekoulussa Kokkolassa, jossa inspiroitui Taiwanilaisen taiteilijan Tehching Hsieh'n työskentelystä.
- Opiskeli ja valmistui taiteen maisteriksi Malmö Art Academystä 2006–2011
- Yksi lontoolaisen galleria Corvi-Moran taiteilijoista. Yksityisnäyttelyitä esimerkiksi Kunstverein Münchenin Schaufensterissä ja Kohta-taidehallissa Helsingissä, yhteisnäyttelyitä esimerkiksi Vilnassa (CAC) ja Antwerpenissa (M HKA).
- Laakkosen toinen näyttely Suomessa on Galleria Valossa Arktikumissa 16.12.2021–16.1.2022 ja kolmas on osana Kiasman ARS22-näyttelyä 8.4.–16.10.2022.

Munniharput kiehtovat Laakkosta, sillä ne resonovat kehossa.

Taiteilijan matkatavarat ovat hyvässä järjestyksessä työhuoneen pöydällä. Kierroslaskuri on yksi hänen lempitavaroistaan.

emopuun viereen, toisesta kepeistä tuli taiteellinen edustaja. Kaksi identtistä esinettä oli osa samaa musiikaalista kautta, mutta lopulta niiden arvo on täysin erilainen. Yhdellä kepillä ei voi jatkaa kappaletta. Teos kertoo paitsi Laakkosen työskentelytavasta, myös hänen taiteensa yhteiskunnallisista ja filosofisista viitteistä.

Laakkonen käyttää töissään eläviä materiaaleja, kuten käsittelemätöntä nahkaa, villaa tai puuta.

– Minua kiehtoo inuiittien vanha tapa käyttää raakamateriaalia käyttöesineissä – esimerkiksi sukset oli tehty kalasta ja olosuhteiden muuttuessa ne saatettiin syödä. Elävä materiaali kätkee sisäänsä myös ajan elementin, sillä se elää ja muuntuu olosuhteista riippuen. Minulle taiteellisen tekemisen kulku ja siihen kiinnittyvät merkitykset ovat vahvasti aikaan ja paikkaan sidottuja.

Taiteellinen riippumattomuus

Oleellista Laakkoselle on ollut taiteen rajattomien mahdollisuuksien aukeaminen. Ajattelutavan muutosta kuvaa haku taidekouluihin. Hakiessaan kuvataideakatemiaan vuonna 2005 Laakkosella oli päällään itse tekemänsä sarkapuku. Hakiessaan Kokkolan pohjoismaisesta taidekoulusta Malmöhön sama sarkapuku oli osa Laakkosen portfolioa.

– Malmön teoriapainotteinen taidekoulu vahvisti orastavaa ajatteluaani. Oleellista ei ole tekniikka vaan se, mitä kaikkea voi harkita taiteen sisälle. Minulle oli tärkeää myös se, ettei koulussa ollut osastoja. Sain säilyttää taiteellisen riippumattomuuteni ja vapauden olla määrittelemättä itseäni yhden taiteenalan edustajaksi.

Toinen tärkeä oivallus on liittynyt rahaan.

– Kun opin tulemaan toimeen matalalla tulotasolla, oma tekemiseni vapautui. Lisäksi pyrin siihen, etten joudu ostamaan mitään tehdäkseeni taidetta.

Laakkosen elämä on muotoutunut vaihtelevan tulotason mukaan, mutta hänen on aina ollut mahdollista keskittyä kokonaisvaltaisesti taiteeseen. Tämä on johtanut luopumiseen monista ”mukavuuksista” ja aikuiselämään liittyvistä yhteiskunnallisista normeista.

Taiteessa olennaista on, että on jotakin sanottavaa. Se puolestaan vaatii kysymyksiä. Kysymykset syntyvät kohtaamisissa, erilaisissa olosuhteissa, maantieteellisissä sijainneissa ja tiloissa. Laakkonen ei halua taiteestaan yksinpuhelua vaan dialogia. Nähtäväksi jää, millaisiin kysymyksiin Rovaniemi ja pohjoisen kairat pyytävät häntä vastaamaan. •